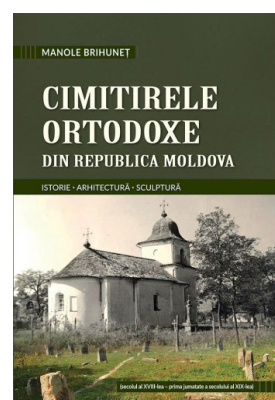


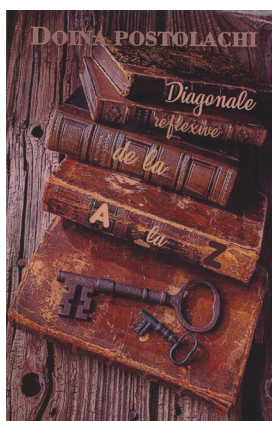
Abajur pentru o bibliotecă

Părintele Manole Brihuneț editează, în baza unei teze doctorale, o carte de excepție, așa cum bine subliniază în prefață doamna membru corespondent al AȘM, doctor habilitat Mariana Șlapac, despre *Cimitirele ortodoxe din Republica Moldova. Istorie, arhitectură, sculptură (secolul al XVIII-lea – prima jumătate a secolului al XIX-lea)* (Chișinău: Cartdact, 2019). Ceea ce a stat în obiectivul cercetătorului a fost spațiul cultural al cimitirului ortodox moldovenesc, arhitectura lui realizată de-a lungul timpului în temeiul tradițiilor locale și al legilor pământului. Aceasta înseamnă să s-a ținut cont nu doar de amenajarea spațiului de înhumare, dar și de arhitectura bisericilor din mijlocul cimitirelor, precum și de specificul altor construcții cum ar fi gardurile, porțile, pristolurile bisericilor vechi, monumentele tombale, crucile și pietrele funerare. Despre toate acestea aflăm informații ample, bine documentate, fiecărui element i se repartizează un compartiment clarificator. Autorul este interesat în aceeași măsură de particularitățile istorice, arhitecturale și artistice, precum și de cele care reflectă credința și mentalitatea omului. Eternitatea sufletului și învierea morților, cele două elemente de bază ale credinței creștine, a făcut ca preocupările pentru cei morți să vizeze atât sufletul, considerat nemuritor, cât și trupul copărtaș cu sufletul la judecata de după învierea morților. Felul în care amenajarea cimitirului ortodox a ținut cont de această credință între secolul al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea, precum și gradul de influență a contextelor istorice asupra nivelului de dezvoltare vor fi evidente în finalul studiului. Modul de abordare a obiectului de cercetare este interdisciplinar, la interferența unor discipline umaniste precum istoria, artele vizuale, sculptura, arhitectura, epigrafia, antropologie, teologie, etnologie etc. Timpul și politicile neglijente și, pe alocuri, chiar rău intenționate au dus la reducerea substanțială a patrimoniului din perimetrul cimitirelor, unele elemente martore ale vremilor demult apuse riscă să dispară irecuperabil. Astfel că inventarierea și analiza a ceea ce se mai poate a ghidat acest studiu și l-a determinat pe autor să înregistreze cât mai multă informație în formă de text și imagini, în număr mare în carte.





Rezultat al unui proiect de cercetare, realizat de un grup de cercetătoare din domeniul științelor socio-umane: Natalia Procop, Valentina Negru, Livia Sîrbu și Marina Cercașin, *Terminologie vestimentară. Dicționarul ilustrat român-englez* (Chișinău: Gunivas, 2019) este o lucrare bilingvă care se adresează specialiștilor în vestimentație, atât celor din domeniul industriei ușoare, cât și designerilor, studenților de la facultățile de profil și, în genere, oricui este interesat de arta vestimentară contemporană. Criteriul de selecție a termenilor este frecvența utilizării acestora în ramura industriei ușoare din Republica Moldova. Varianta în engleză facilitează, pe de o parte, studiul pentru străinii interesați de specificul domeniului în Republica Moldova și, pe de altă parte, popularizarea acestuia în plan internațional. Dicționarul prezintă interes chiar și pentru nespecialistul care își dorește lărgirea orizontului de cunoștințe sau măcar a lexicului. Poate că cineva va fi curios să afle ce înseamnă, de exemplu, „aburire”, „bazon”, „bermude”, „blacktie”, „Boho-chic”, „cazacă”, „ceapraz” sau „pafta” și „stiletto”, mai ales că definițiile în română și în engleză sunt însoțite de imagini ilustrative, adunate de autoare în expedițiile de teren și din arhivele Republicii Moldova. În plus, acestea dau seama de tendințele și realizările industriei și vestimentației din ultimele câteva decenii în spațiul republicii.



În cartea sa, *Diagonale reflexive de la A la Z* (Sinaia: Amanda Edit, 2019), Doina Postolachi înmănunchează o serie de citate cu caracter meditativ, scoase din toate cărțile sale și grupate tematic. La rândul lor, temele și motivele sunt sistematizate după criteriul alfabetic. În felul acesta, cititorul se poate apropia sub un alt unghi de literatura scriitoarei, care se dovedește a fi înclinată spre discursul gnomic și poezia vieții totodată. Iată doar câteva exemple care dovedesc că demersul nu este nici inutil, nici facil: „Iadul nu înseamnă flacăra și smoală. Iad înseamnă Împietrire. Iadul trăiește în oameni. Aceștia îl poartă în cugetele pietrificate și-n inimile de piatră”; „Și idealurile corup. Subjugarea omului de către idealul său este un complex proces de vicierie” (*Vicii. 18 +*); „Cu-vântul nerostit e ca o pasăre în colivie. Oricât de frumoasă ar fi această pasăre, locul ei e altundeva. I-am putea reda libertatea în necuprinsul cerurilor pe hârtie” (*Nostalgia neîntoarcerii*).

Aliona GRATI

Traian Ichim consacră monografia *Figuri reprezentative ale liricii basarabene la Teatrele de Operă din Cluj și București din perioada interbelică* (București: Editura Muzicală, 2019) unui subiect actual și important în sensul de recuperare a patrimoniului cultural de pe ambele părți ale Prutului. Pentru prima dată, ne sunt înfățișate destine, evenimente și alte realități cu structuri afine, desfășurate la Teatrele de Opera din Chișinău, Cluj și București, între anii 1920–1940. Tema centrală a studiului se focalizează pe rolul pe care l-au avut artiștii basarabeni (Lidia Lipcovscaia, Sigismund Zalevschi, Maria Cebotari, Grigore Melnik, Anastasia Dicescu, Nicolae Nagacevschi, Constantin Ujeicu, Petre Căldăraru, Nicolae Soculschi, Fenia Nicolau Dobranscaia, Vladimir Siomin, Gheorghe Znamirovschi, Mihail Arnăutu, Elena Basarab ș. a.) în procesul artistic al celor două instituții. Autorul analizează, mai întâi, contextul basarabean în care s-au format cântăreții de operă, care, ulterior, au migrat spre Teatrele de Operele de la Cluj și București. Dincolo de informația documentară (documente din arhivă, articole de ziare), cartea prezintă interes și pentru că imaginea artiștilor basarabeni este recuperată prin prisma amintirilor contemporanilor.

Gheorghe MUSTEA

